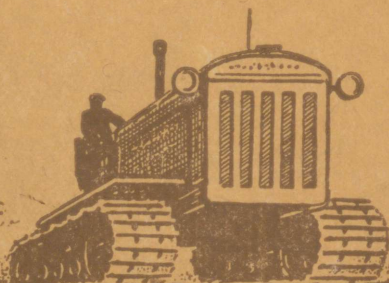

A-18555
SOTSIALISTLIKU TÖÖ KANGELASTE
TÖÖKOGEMUSI

M. ARTEMOV

KUIDAS ME TÕSTSIME
MULLA VILJAKUST

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1950

SOTSIALISTLIKU TOO KANGELASTE TOOKOGEMUSI

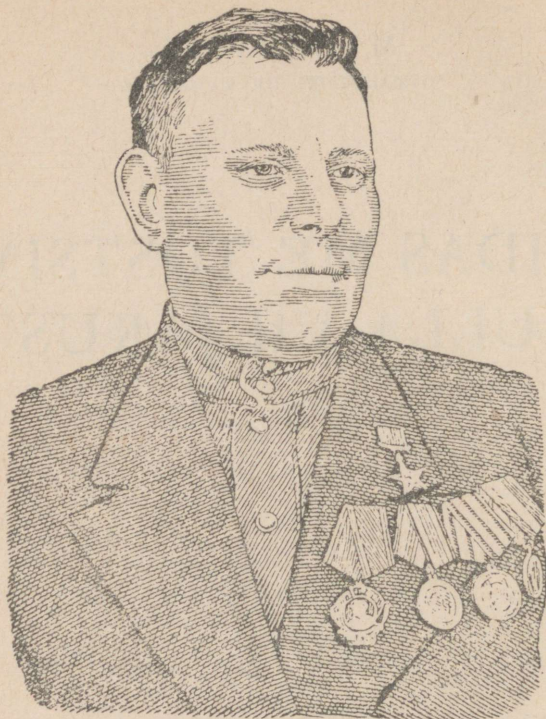
M. ARTEMOV

SOTSIALISTLIKU TOO KANGELANE

KUIDAS ME TÕSTSIMESIME MULLA VILJAKUST

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1950

MIHHAIL IVANOVITŠ ARTEMOV
Sotsialistliku töö kanglane

2

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu

8232

ARHIIVKOGU

JÄÄTMAA.

Meie kolhoos organiseeriti 1932. aastal hiigelkolhoosi, mis oli tollal ainus kogu Essentuki rajoonis, mis ühendas sadasid perekondi ja millel oli üle kümne tuhande hektaari maad, jagamisel väiksemateks kolhoosideks.

Ühe tohutusuure artelli asemel kujunes üheksa, sealhulgas ka meie Thälmanni-nimeline artell. Meie kolhoos sai endale maad, mis asuvad põhja pool Essentukit, raudteeliini taga.

„Ei läinud teil hästi, seltsimehed, Ei saa teie tööst seal asja!“ rääkisid ühel häälel ümbruskonna põlised kohalikud põlluharijad norgujäänud thälmanlastele.

Essentuki staniitsast päritolevana mäletan hästi, missuguse lugupidamatusega olid rääkinud minu isa, kehvik-põlluharija ja tema naabrid „raudteetaguselt“ maast. „Lahja“, „kõlbmatu“, „jäätmaa“ — teisiti temast ei räägitud. 30—40 puuda talinisu tollaegselt tiinult (ning sedagi eriti headel aastatel) oli suurim viljasaak, mida õnnestus koguda üksikuil „julgureil“, kes sõandasid külvata sellele kiiresti kuivavale, tugevasti umbrohtunud maale. Kartul aga ei andnud seal üldse saaki.

Ja nüüd oli 1500 hektaari niisugust maad kinnistatud põliseks meie kolhoosile. Oli, mille pärast norutada.

Praegu, mil me saame samalt „lahjalt“ maalt peaaegu kahesaja-puudaseid nisusaake, suuri kartuli- ja teiste kultuurtaimede saake, kutsuvad endised kartused ja kahtlused esile ainult naerata. Kuid siis, kolhoosi olemasolu esimestel aastatel, polnud noore artelli liikmeil naermiseks lusti. Mina, kes ma hakkasin töötama kolhoosis selle asutamispäevast peale, olin algul traktoristiks, 1934—1939. a. aga traktoribrigaadi brigadiiriks, mäletan kolhoosnikute alalist kaeblemist oma maa pärast.

Praktika oleks nagu kinnitanud selle kaeblemise paikapidavust: teraviljade saagid olid madalad, kartul aga ei andnud jonnakalt saaki. Naaberkolhoosides aga koguti kaunikesi teraviljade saake ja mitte just vähe kartuleid.

Halb maa oli vestluste peateemaks, valusaks küsimuseks, mis näis olevat lahendamatu.

Missuguse maa siis sai kolhoos?

Sellele valusale küsimusele vastas suure selguse ja sügava asjatundlikkusega inimene, kes etendas meie kolhoosi edasistes edusammudes suurt osa.

Nikolai Pavlovitš Jurkin, pärit Vologda talupoegade hulgast, tuli üle tööle kolhoosi 1938. aastal krai põllumajandusosakonnast enda algatusel, kistuna sinna kahekordsest ahvatlusest: eelseisva töö raskusest ja palavast soovist viia ellu oma ammune unistus heinavälja-külvikorrast.

Jurkin pole noor inimene. Tal on seljataga paljude aastate kogemused. Kuid ei revolutsioonieelne semstvo ega mõisad, kus kuidagi ei saanud kohaneda see äge ja otsekohene inimene, ei andnud talle võimalust oma võimeid täies ulatuses näidata. Ta võis neid esile tuua alles sotsialistliku põllumajanduse tingimustes. Ja meie uus agronoom võttis asja energiliselt käsile.

„Asjata kaebate maa pärast,“ ütles Jurkin. „Maa on teil oivaline. See on suurepärase aasoviäärne karbonaatne mustmuld, kohati küll leostunud. Kuid häda on selles, et teie mustmuld on madalatasemelise maaharimise tõttu tolmustunud ja kaotanud struktuuri. Niisugusesse tolmustunud struktuuritusse mulda ei neeldu, erinevalt sõmeralisest, struktuursest mullast, üle 30 protsendi kogu sademete hulgast. Vee peahulk aga nõrgub põldudelt ära ojade ja kevadise uhtvee näol, uhtudes sealjuures ära ülemist, haritud künnikihti, mis on rikas toiteainete poolest. Sellepärast puuduvad struktuuritus mullas, jällegi erinevana struktuursest, reeglina suured ja püsivad vee tagavarad. Saak on sellisel tolmustunud mullal juhuse asi. Kui suvel sajab vihma sage-dasti, on olukord talutav, kui aga juhtub pisemgi põud, saaki polegi.“

Sellest aga järeldub, et esimeseks meie ees seisvaks ülesandeks on mulla struktuuri taastamine. Seda saab saavutada ainult maa-viljeluse heinaväljasüsteemi abil, mille on loonud nõukogude põllumajandusteaduse hiilgav esindaja akadeemik Viljams. Selle süsteemi puhul viiakse külvikordadesse mitmeaastaste liblikõieliste ja kõrsheinte väljad. Niisuguste heintaimede äärmiselt arvukad juured, tungides sügavalt tolmustunud mulda, lõikavad selle üksikuiks osakesteks ja, surudes mulda laiali, tihendavad seda. Neist tihenened mullaosakestest tekivad struktuurse mulla sõmerad. Viimased kujunevad lõplikult pärast taimede juurte kõdunemist: neid seob nagu liim juurte kõdunemisest tekkinud huumus. Niisugused mullasõmerad on suure püsivusega, s. t. nad peavad hästi vastu vee uhtuvale toimele. Üldjoontes nii kujunebki hea mullastruktuur. Niisuguse mitmeaastase heintaimena, mis peab taastama mulla struktuursust ning ühes sellega ka pihustunud muldade viljakust, soovitan esparsetti. Annan teile sõna, et mõne aasta pärast teie ei tunne oma põlde ära!“

See oli ettepanek, mille tegi N. Jurkin. Peab ütleva, et tollal ainult vähesed meie kolhoosnikutest olid poole kõrvaaga kuulnud mitmeaastaste heintaimede, õigemini lutserni külvamise kasust. Esparsetist aga polnud meie pool keegi kuulnud. Sellepärast

agronoomi arvamus, et mõne aasta pärast, kui heina kasvatamine avaldab oma head mõju, kolhoosi kurb olukord põhjalikult muutub, julgustas üsna väheseid.

Mõtelda ainult — mõne aasta pärast! Kuidas aga praegu?

„Praegu aga, seltsimehed,“ ütles agronoom, „koostame esparsetiväljaga külvikorra ja viime selle vankumatult ellu.“

Ning samas, kümme aastat tagasi, määrati külvikord ja vastavalt sellele eraldati väljad. Mõnede muudatustega, mida näitas tegelik elu (neist ma kõnelen hiljem), on ta meil kehtiv praegugi. Meie määrasime järgmise külvikorra:¹

1. Puhaskesa.	6. Esparsett.
2. Taliviljad.	7. Talinisu.
3. Mais.	8. Päevalill.
4. Suvioder esparseti allakül-
viga.	9. Nisu.
5. Esparsett.	10. Kaer.

Nüüd teab meil iga kolhoosinoor, et mitmeaastaste heintaimedega külvikord on alaliselt mõjuv põldude ennetav „kapitaalremont“, mida tehakse töö käigus, tootmistevõust tervikuna peatamata, siis aga oli teissugune arvamine.

Siinkohal pean ma enda kui kommunisti kohuseks öelda mõni avameelne sõna enesest.

BOLŠEVISTLIKU ENESEKRIITIKA KORRAS.

Töötasin tollal Thälmanni-nimelises kolhoosis majandusjuhatjana, tegeldes turutoodanguliste farmide ja abitöökodade organiseerimisega. Endise traktoristina armastasin ma mehhanisme, tehnilisi vahendeid, kiireid temposid ja kohest tulemust igas töös. Kui olla lõpuni avameelne, arvasin hinge põhjas, et nüüd on mul kõik selge. Lühidalt öeldud, Jurkini esitatud kümneväljaline külvikord kahe esparsetiväljaga paistis mulle olevat mitte ainult nisu „huvide“ kitsendamine, vaid ka liig aeglane, kilpkonnatee viljakuse suurendamiseks. Niisugune lühinägelik, pealiskaudne seisukoht oli muidugi minu suureks eksiarvamuseks ning, ausalt öeldes, selle meeldetuletamine ei paku mulle mingisugust mõnu. Kuid peab ju hoiatama mõningaid seltsimehi, et nad ei kordaks sellist põhimõttelist viga. Ma osutasin teaduse osatähtsuse alahindamist ega mõistnud põhiülesandeid, mis meie kolhoosi ja koogu meie maa põllumajanduse ees seisavad. Kolhoosi juhatajale on aga väga tähtis pidada alati silmas peaeesmärki ja osata hinnata selle või teise ettevõetava abinõu kasulikkust kohe selle eos, mõnikord mitu aastat enne seda, kui ta hakkab kandma rikkalikku vilja.

¹ Esitatud külvikord vajab vastavalt heinaväljasüsteemi alustele muutmist, eeskätt talinisu asendamist seitsmendal väljal suviniisuga ning ka üleminekut heinaseemnesegu (esparsett-kõrrelised) külvamisele. I. Jakuškini märkus.

Hinnata teadust, mõelda sügavamini ja avaramalt, osata tegelda majapidamise jooksvate asjadega, arvestades homse päeva põhiülesandeid, — see on põhiline õppetund, mille ma sain õpetlikust esparseti-loost.

Mul ei õnnestunud tulla kohe nendele järeldustele. Ma tõstsin pikkamööda oma kultuurilist taset, lugedes raamatuid agroomia ja üldpoliitiliste küsimuste alalt. Eriti sügavalt panid mind järele mõtlema seltsimees Stalini sõnad sellest, et „mahajäänuid peksetakse“ ja selleks, et mitte osutada peksasaanuks, tuleb õppida ja veel kord õppida.

Selle kõrval elu ise, meie kolhoosi tegelikkuse veenvad faktid sundisid mind loobuma endistest seisukohtadest. Uus külvikord hakkas andma positiivseid tulemusi alates 1943. aastast.

Pole kahtlust, et see oleks toimunud märksa varem, kui poleks seganud sõda. N. Jurkin, kes töötas vahetpidamata omal kohal, tegi kõik mis võimalik, et hoida raskeimate katsumuste olukorras alal külvikorda.

KATSUMUSTE AJAJÄRK.

Saksa anastajate ajutine peremehetsemine läks meie kolhoosile maksma üheksa miljoni rubla ulatuses kahjusid. Kuid peaülesannet, mille seadsid endale sakslased, — lammutada kolhoos seesmiselt eraomandlike instinktide toetamise kaudu, — neil ei õnnestunud saavutada. Nurjatu katse laostada meie nõukogude inimeste hingi kukkus täielikult läbi. Meie inimesed ei läinud mingisuguste ahvatluste ja provokatsioonide õnge ning, jäänud oma sotsialistliku kodumaa ustavateks patriootideks, tegid kõik mis võimalik, et hoida seemneid ja kariloomi sakslaste kätte sattumast. Elu kaalule pannes peitsid meie tubli brigadiir Tihhon Djatšenko ja kolhoosnikud Georgi Gūlbekov, Filipp Prihhodko, Vladimir Afanasjev ja teised mitme okupatsioonikuu jooksul karja ümbruskonna metsades ja see ei sattunud vaenlase kätte.

Seetõttu alustas Thälmanni-nimeline kolhoos sõjajärgset elu riigi abi peaaegu kasutamata.

Kui ma olin paranenud haavadest, mida olin saanud lahinguis Kalinini linna eest, demobiliseeriti mind. Pärast seda, kui olin töötanud umbes pool aastat masina-traktorijaama direktorina, suunati mind kodukolhoosi, kus mind varsti valiti esimeheks. Seal oli juba alanud pingeline, kooskõlaline töö kolhoosi taastamiseks. Tähtsaks organisatsiooniliseks abinõuks brigaadide töö tugevdamise alal oli nende juurde kolhoosi kommunistide kinnistamine, kes olid vastutavad neile usaldatud tööosade eest.

MEIE SAAVUTUSED JA NIMEKAD INIMESED.

Nagu ma juba ütlesin, oli 1943. aasta murranguaastaks. Meie kogusime siis igalt hektaarilt keskmiselt: nisu 4,6 tsentnerit, maisi

11,4 tsentnerit, kartuleid 69 tsentnerit ja päevalilleaseemneid 10 tsentnerit. Sellest ajast peale hakkas meie kolhoos igal aastal riiklikku viljamüügiplaani täitma ja saake suurendama.

1947. aasta oli meie kolhoosi suurima edu aastaks. Saadi 19 tsentnerit nisu, 37,5 tsentnerit maisi, 101 tsentnerit kartuleid ja 22,6 tsentnerit päevalilleaseemneid hektaarilt.

Teravilja ja päevalilleaseemne kogusaak moodustas ligi 100 000 puuda, kolhoosi tulud aga — poolteist miljonit rubla. Järgides UK(b)P Keskkomitee veebruaripleenumi ajaloolisi otsuseid, täitis meie artell kõik Suure Oktoobri kolmekümnenda aastapäeva auks endale võetud kohustused. Kolhoos mitte ainult täitis üks kuu enne tähtpäeva riikliku müügiplaani kõigi põllumajandussaaduste liikide alal, vaid isegi ületas selle.

Eduka töö eest said paljud kolhoosi töötajad valitsuse kõrge autasu osaliseks. Meie kommunistlikud noored Anna Barabašina ja Elpida Gülbekova, traktoribrigaadi brigadiir Georgi Jurin ja nende ridade kirjutaja said sotsialistliku töö kangelase aunime-tuse; kaheksat inimest autasustati Lenini ordeniga, kolme — Töö-punalipu ordeniga, kolmeteist inimest — medaliga „Töövapruse eest“ ja kaheksat inimest medaliga „Eeskujuliku töö eest“. Orde-nite ja medalitega autasustatute hulgas on kolhoosi agronoom N. Jurkin, parteiorganisaator A. Katõškov, kolhoosilaboratoo-riumi juhataja P. Bodovski, kombainer Kornev, põllundus-brigaadi brigadiirid T. Djatšenko, Tanov ja Nikištšenko, siis veel Jelena Tanova, Aleksandra Besšeiko, Jevlampia Gülbekova, Savva Leonov, Magdalina ja Aleksandra Leonovad, kolhoosi vanim töötaja Jelizaveta Buševa ja paljud teised.

Meie inimeste edusammud olid tingitud, peale nende mitme-kesiste isiklike omaduste, töö kultuurist. See oli kooskõlastatud töö tulemuseks kõigis kolhoosi tootmisharudes. Meie saavuta-sime selle ainult seetõttu, et pidasime pühalikult kinni stalinlikust kolhoosi põhikirjast ja saime abi kraia ja rajooni partei- ja põllu-majandusorganitelt, Essentuki masina-traktorijaamalt ja kohali-kult ajalehelt „Za Rodinu“, kes hoidis väsimatult alal sotsialist-liku võistluse elavat loovat tuld.

Suur tänu neile kõigile!

Kuid suurimat tänu avaldame meie suurele juhile seltsimees Stalinile, kelle tahe ja mõte on kõigi meie edusammude tugevaks aluseks.

AGROTEHNIKA MEIE KOLHOOSIS.

UK(b)P Keskkomitee veebruaripleenum määras: „Viia viis-aastaku jooksul kõigis kolhoosides ja sovhoosides lõpule õigete külvikordade sisseseadmine, rakendades neis põldheinakasvatust mitmeaastaste liblikõieliste ja kõrsheinte külvisegu ulatusliku kasutamisega“.

Rakendades kindlaksmääratud külvikorda, saavutas meie kol-

hoos tunduvat edu, kuid tööd selles suunas lõpetatuks pidada siiski ei saa. Meile on teada, et mitmeaastaste heintaimede külvamisega külvikord saab ainult siis õigeks ja suurendab tugevasti põldude viljakust, kui peetakse rangelt kinni kasvatatavate taimede järjekorrast, rakendatakse parimaid maaharimisvõtteid ja antakse põllule õigeaegselt ja nõutaval määral taimedele vajalikke väetisi. Kõiki neid agrotehnilisi abinõusid tuleb veel ja veel kord täpsustada ja kontrollida, võttes arvesse kohalikke kliimatilisi ja mullastikulisi tingimusi, igasugused vead ja puudused aga tuleb parandada. Meil tuleb näiteks uuesti läbi kaaluda küsimus puhaskesast, milleta meie üleminekuajal läbi ei saanud, sest et meie põllud olid tugevasti umbrohtunud, võtta tarvitusele ainult esparsetiväljade asemel liblikõieliste ja kõrsheinte segu heinaväljad. Meie tahame saavutada ja peame saavutama ka seda, et meie agrotehnika oleks tõeliselt eesrindlik.

Nüüd ma jutustan sellest, mida tehakse meie kolhoosis iga kultuuri alal eraldi.

Esparsett.

NSV Liidu lõunaosas külvatakse mitmeaastaste liblikõieliste heintaimede külvide puhul harilikult lutserni. Kuid niiskes vööndis, kus asetseb meie kolhoos, põeb lutsern mitmesuguseid haigusi, mida põhjustavad nügiseened. Sellepärast jäigi meie agroom peatuma esparsetil.

Esparsett on tugevasti arenenud juurekavaga taim. Liblikõielise taimena jääb esparseti varrejäätmeisse ja juurtesse palju lämmastikku. Esparsetihein on toiteainete sisalduselt väga suure väärtusega; ta ei jää maha lutsernist ja ristikut. Esparsett hakkab õitsema vara, harilikult mai teisel poolel, mis on väga tähtis organisatsioonilises suhtes: kombaini saab kasutada tema seemnepõldude koristamiseks enne teraviljade koristamise algust. Esparsett annab nii heina kui ka seemnete püsivaid ja suuri saake.

Pealeselle on esparsett väga hea meetaim, mida tuleb arvestada ja kasutada ka veel seepärast, et mesilased, tolmutades esparsetti, suurendavad selle viljakust.

Kahjuks kasutasime seni mitte tagakaukaasia, vaid euroopa esparsetti, mis annab seemneid ja heina alles teisel aastal ja kasvab aeglaselt. Need euroopa esparseti puudused pidurdasid kindlasti tema tunnustamist. Ning siiski meie kolhoosnikud nimetavad praegu esparsetti „kahekordseks leivaks“. Mispärast? Aga seepärast, et iga riigile müüdud esparsetiseemne kilogramm on võrdne kahe kilogrammi teraviljaga ja kuue kilogrammi heinaga, iga esparsetiheina tsentneri eest aga makstakse 12 rubla.

Pärast seda, kui me avastasime esparseti minimaalsete kadudega seemnekoristamise „saladuse“, sai esparsetiseemne kasvatamine väga tulusaks asjaks.

1947. aastal kogus kolhoos seemnepõldudelt üldpindalaga 200 hektaari 7 tsentneri suuruse keskmise saagi puhul 1357 tsentnerit esparsetiseemet.

Viies esparseti külvikorda, sai kolhoos kõrge väärtusega kultuuri, mida kasvatades saame suurt tulu ning, mis veel tähtsam, hoiame pidevalt alal mulla struktuuri.

Parimaid tulemusi saavutas möödunud aastal T. Djatšenko brigaad, kes kogus 11 tsentnerit esparsetiseemet hektaarilt ehk 220 protsenti plaanist.

Esparseti agrotehnika ei ole raske. Teda külvatakse meil suvi-odra alla. T. Djatšenko brigaad korraldas lumekogumist ja mitmekordset vaheltharimist esparseti seemnepõldudel sellele vastavalt, millal ilmusid umbrohud.

Kuid selle kultuurtaime kasutuselevõtmise esimestel aastatel me komistasime esparseti seemnekoristamise otsa. Kombainiga juurekõrguselt lõikamine andis negatiivse tulemuse. Rohtne mass keris end võllidele, kombain jäi seisma ja seemned segunesid lehtedega. Südant rindu võttes tuli üle minna koristamisele lihtsamate masinatega järgneva peksmisega rehepeksuplatsil. Kuid siingi ei läinud asi lodusasti. Kuni esparsett jõudis rehepeksumasinani, meie kaotasime rohkem kui pooled seemneist varisemise tõttu. Mida tuli teha?

Oli vaidlusi ja käratsemist. Lõpuks lahendati küsimus nõnda. Tuldi tagasi kombaini juurde, kuid ühe väga olulise muudatusega: meie hakkasime koristama esparsetti mitte juure lähedalt, vaid ainult taimede latvu. Kombain sai kergendust: rohi ei takistanud enam seemnete normaalset peksmist ja asi hakkas minema. Nõnda meie koristame esparsetti seemneks tänaseni. See pole kaugeltki parim viis, kuna tuleb minna uuesti samale põllule ja niita järelejäänud varsi lihtsamate masinatega. Kuid midagi paremat meie seni välja mõelnud ei ole. Meie põllutöomasinate konstruktorid peaksid leiutama mingi täienduse kombainile või, veel parem, konstrueerima eri masina esparseti üheaegselt seemneks ja heinaks koristamiseks, lahutamata seda kaheks tööks.

Esparseti kasvatamise edusammud on meie kolhoosis selgesti näha, kuid meid see veel kaugeltki ei rahulda. Ma tulen selle teema juurde veel kord, kui jutustan meie kolhoosilaboratooriumi tööst.

Talinisu.

Sotsialistliku töö kangelaste A. Barabašina ja E. Gūlbekova töökogemused

Talinisu on meie tähtsaim kultuur.

Nagu ma juba ütlesin, asetsevad meie kolhoosi maad niiskes vööndis. Sademeid langeb meil aastas 500—600 mm. Kuid seda asjaolu ei tule üle hinnata; viimasel kolmel aastal oli meil tugev pöud. Nii viisi poleks võimalik saada ühtlasi ja suuri saake ilma kõrgetasemelise agrotehnika kasutamiseta.

Samal ajal avaldavad niisked aastad ka meie nisusaakidele mõnes suhtes negatiivset mõju. Sellistel aastatel areneb eriti tugevasti kõrre- ja leherooste, meie nisu tõeline nuhtlus. See sunnib meid alati valvel olema ja pidama alatist ja leppimatut võitlust nakkuse levitajate — umbrohtudega.

Meie kolhoos on rajooni seemnekasvatustamajand. Meie ülesandeks on toota kõrgeväärtuslikku seemnematerjali. Siit järeldub aga, et talinisu (samuti ka teiste kultuuride) kasvatamisel meie peame rakendama agrotehnilisi võtteid erilise hoolsusega ja kohalikele tingimustele vastavalt.

Nii kultiveerime meie aprillikesa mõnikord kuni kaheksa korda, olenevalt sellest, kuidas ilmuvad umbrohud: kukeleivad, kassitapud ja kohati põldpiimohakad.

Seejuures kaht esimest kultiveerimist sooritame käppkultivaatoritega üldiselt maatüki tasandamiseks, ja viimast, külvieelset, mulla kobestamiseks külvisügavuseni. Vahepealseid kultiveerimisi sooritame völlkultivaatoriga. Viimase völl — mitmetahuline terasvarb — liigub töö ajal 4 sentimeetri sügavusel ja kerib, pööreldes oma telje ümber, endale umbrohtude juured ja juurevõsundid ning tõmbab nad maapinnale. Põuasemais rajoonides annab talinisu suurimaid tulemusi mustkesa järel. Meie kolhoosi praktika näitab, et esparseti järel külvatud nisu saak ei ole madalam.

Esparseti sööti künname juuli algul (pärast selle koristamist) ja seda kultiveeritakse enne talinisu külvi vähemalt kaks korda.

Väetisena kasutame laialt tuhka, 3—4 tsentnerit hektaari kohta. Tuhk vähendab nisu tabamist rooste poolt.

Neid agrotehnilisi võtteid meie kasutame nisu kasvatamisel kolhoosi üldmastaabis. Kuid meie kolhoosnikud ei arva, et juhul, kui kogu nende töö on saanud endale kindla teadusliku aluse, siis pole vaja enam millegi üle mõtelda, võib toimida valmisreeglite järgi, ja asi läheb iseenesest. Siis poleks meil olnud üksikute inimeste ja brigaadide silmapaistvaid saavutusi.

Asi ei seisa järelikult mitte ainult teaduslikes katsetes, need on muidugi väga vajalikud tingimused eduks, vaid ka inimestes, kes oskuslikult ja kohusetruult suurendavad saake.

Meie nimekate neiude teene on selles, et nad, nooruse tarmuka juurdlusvaimuga, unelt lisa võttes, andusid oma tööle kogu mõistuse ja hinge jõuga, astusid iseseisvalt välja agrotehnika kohusliku miinimumi raamidest ja oskasid öelda nisu suurte saakide kasvatamise raskel alal oma uue sõna.

Anna Barabašina ja Elpida Gülbekova töökas elutee algas Suure Isamaasõja esimestel aastatel. Vanem neist, E. Gülbekova, oli tollal kuueteistkümne aastane. Tütarlapsed-noorukid asusid kolhoosipõldudel oma rindele läinud isade ja vanemate vendade asemel ning esinesid juba siis ausate ja algatusvõimeliste töötajatena. Nad sirgusid ja tugevnesid ning osutusid varsti eesrindlasteks. Kui UK(b)P Keskkomitee veebruaripleenum määras meie

maa põllumajanduse sõjajärgse tõusu teed, olid noored naiskolhoosnikud suurte ja püsivate saakide eest võitlejate esimestes ridades.

1947. a. kevadel kirjutasid A. Barabašina ja E. Gülbekova paljude teiste Stavroopolimaa põlluharijate hulgas oma nimed alla kirjale seltsimees Stalinile ja andsid lubaduse koguda oma maatükkidelt 150 puuda nisu hektaarilt.

Sellest päevast alates ei möödunud tundigi, millal nad oma kohustust poleks meeles pidanud. Tundus, et vastutus, mille nad olid enda peale võtnud, sunnib neid elama ja töötama teisiti kui enne.

Enne nad tulid tööle varakult, nüüd aga hakkasid minema põlule ammu enne koitu. Enne nad lõpetasid töö hilja, nüüd aga hakkasid lahkuma põllult peaaegu kuuvalgel. Enne töötasid neid väga hästi, nüüd aga nad tegid tööd ainult hindele „oiavaliselt“. Mõlemad muutusid tõsisemaks, naersid harvemini ja isegi veidi kõhnusid. Meie kommunistlike noorte järgi joondusid ka teised naiskolhoosnikud.

Väsimatus hoolitsemises saagi eest möödus kogu suvi. Sügis tõi suurepäraseid tulemusi. Kõik meie põllundusbrigaadid ületasid oma ülesanded, A. Barabašina ja E. Gülbekova aga pidasid ausalt meie suurele juhile antud sõna. Nad kasvasid 185 puuda nisu hektaarilt — kolm korda üle plaani.

Vastates mitmesuguste ajalehtede kirjasaatjate küsimustele nende edu „saladuste“ kohta, ütlesid mõlemad:

„On vaja mitte ainult oskust, vaid ka hoolsat tööd.“

Ning tõesti nad andsid isikliku, ennastsalgava, loova töö eeskju!

185 puudase saagi said meie eesrindlased järgmisel viisil. Igal brigaadil oli agrotehniline plaan, milles oli ette nähtud kõik: iga kultuuri külviajad, missugune peab olema külvis, millal kultiveerida ja rohida, kui palju ja millega väetada jm. See kõik on väga tähtis. Tähtis sellepärast, et mitte üksikud agrotehnilised abinõud, vaid nende kompleks, agrotehnika õige süsteem on suurte saakide aluseks.

Niisiis, kõik töötasid rangelt selle plaani järgi.

Kõik traktoritööd tulevase nisu põldudel teostati õigeaegselt ja kõrgekvaliteediliselt.

Kesa künti aprillis (künni sügavus 22—25 sentimeetrit). Rahuldumata käpp- ja völlkultivaatorite tööga, korjasid neid juurevõsundeid oma maatükkidelt täiendavalt käsitsi.

„Vaata kus näputöötegijad!“ räägiti neist naeratades.

Külvisse nad lasid mitte ainult läbi sorteerimismasina ja triööri, vaid sorteerisid osaliselt ka käsitsi, terahaaval, ning viisid selle kõrgeima konditsioonini.

Talinisu külvatati agrotehniliselt parimal külviajal, 10.—15. septembril, varsti pärast head vihma niiskesse mullakihti, külvinormiga 1,4 tsentnerit hektaari kohta. Külvamisel jälgiti hoolega töö

kvaliteeti ja külvisügavust, et seemned satuksid mulda 5—7 sentimeetri sügavusele.

Talvel tegelesid neiu, nagu teisedki kolhoosnikud, poliitiliste õpingutega ja võtsid osa agrotehnika-alastest loengutest, mida neile pidas agronoom N. Jurkin. Mõlemad kuulasid tähelepanelikult ja esitasid sageli küsimusi. Ja mitte ainult kuulasid vastuseid, vaid kirjutasid need ka üles.

Teooria ja praktika käisid käsikäes. Samal ajal talvel korraldasid mõlemad lumekogumist, kumbki üle 40-hektaarilisel pindalal. Enne kevade tulekut tasandasid nad, tegutsedes oma algatusel, lund selle ühtlaseks sulamiseks ja puistasid üle tuhaga, mida väsimatult kogusid ja vedasid põldudele talvel.

Kevade saabumisel anti taliviljale kaks korda pealtväetist (tuhka ja mineraalväetisi, 3—4 tsentnerit hektaari kohta) ja viidi läbi orase kevadine äestamine. Nisu hakkas jõuliselt kasvama; igal ruutmeetril oli 500 kõrt. Kui põlluteede ärtele ilmusid umbrohud, niideti need kohe maha. Õigeaegselt tarvituselevõetud abinõude tõttu ei olnud nende maatükkidel umbrohtu üldse ja rohimist toimetada ei tulnud. Nisu seisis vägeva müürina. Miski ei takistanud teda kasvamast ja tera loomast. Lõbus oli näha, kuidas valmib teravili — artelli rikkus. Kui saabusid koristamisvaeva päevad, polnud see vaev, vaid rõõm!

Nõnda kogusid meie innukad kuulsad tööinimesed 185 puuda nisu igalt hektaarilt.

Mais.

Maisil on meie teraviljamajandis suur ja auväärne koht.

1947. a. sügisel saavutasid parimaid tulemusi: Jevgenia Didenko — 46 tsentnerit, brigadiir T. Djatšenko — 45 tsentnerit, Jelena Tanova — 42,3 tsentnerit, Aleksandra Besšeiko ja Savva Leonov — kumbki 42 tsentnerit hektaarilt. Kõik need tulemused ületavad tunduvalt rajooni keskmise saagi — 24,0 tsentnerit hektaarilt.

Meie inimesed saavutasid selle järgmiselt.

Maisi kasvatatakse meie juures teisel väljal sügisel küntud kesa järel, mida väetatakse 15 tonni kõduga hektaari kohta. Talvel korraldati tulevastel maisipõldudel lumekogumist. Kevadel, kui põllud olid vast vabanenud lume alt, nad äestati. Külvati püsiva sooja ilma saabumisel, aprilli keskel. Igale hektaarile külvati 30 kilogrammi kõrgeväärtslikku seemet.

Külvi järel äestati. Äestamist korraldati, kui taimedel oli juba 2—3 lehte. See viimane oraseäestamine sooritati niiskuse säilitamiseks põiki ridu. 10—15 päeva järel pärast seda sooritati esimene vaheltharimine kultivaatoriga ja üldine rohimine ühes samaaegse maisi harvendamisega sellise arvestusega, et jätta igale hektaarile vähemalt 45 000 taime.

Kokku aga sooritati taimede hooldamisel suvel kolm rohimist

ühes harvendamisega, kolm vaheltharimist ning pealtväetamine ammooniumsalpeetri ja tuhaga.

Kuid mitte kõik ja mitte alati ei läinud libedasti.

Õpetlik juhtum leidis aset näiteks sotsialistliku töö kangelase Anna Barabašina maisipõllul. Seadnud sihiks säilitada paremini niiskust, ta, nii öelda, pakkus üle: kultiveeris täiendavalt ja kuivatas liigselt maatüki. Tulemuseks oli see, et ühel tema maatüki hektaaril oli 45 000 taime asemel vähem. Laskmata ennast sellest häirida, otsustas A. Barabašina parandada asja teistest ridadest võetud taimede ümberistutamisega harvendatud ridadesse. Need taimed istutati koos mullakamakaga, mida eelnevalt veega niisutati. Askeldamist oli palju, kuid vääratus oli parandatud; oskulikult ja hoolikalt ümberistutatud taimed juurdusid ruttu ja põld muutus ühtlaseks.

Visadus ja töö olid võitnud.

Mais on meie rajoonis suurt tulevikku omav kultuur ning meie loodame suurendada tema saaki veel enam.

Päevalill.

Päevalill järgnes meie külvikorras esparsetile. Teostati varajane sügiskünd ja väetati sõnnikuga. Korraldati lumekogumist. Kevadel külvati valitud ja puhitud seemnega, külvinormiga 25 kilogrammi hektaari kohta. Tõusmeid harvendati kaks korda: esimene harvendamine sooritati aprilli teisel poolel üheaegselt üldise rohimisega; edasi, kümne päeva pärast, teostati esimene vaheltharimine kultivaatoriga ning veel kaks nädalat hiljem, juba mais, teine üldine rohimine ja teine harvendamine. Jäeti 50—55 tuhat taime hektaarile.

Edasi sooritati veel kaks kultivaatoriga vaheltharimist, 15-päevase ajavahemikuga.

Järgnevail aastail kavatsevad meie kolhoosnikud, kooskõlas põllumajandusteaduse saavutustega, suurendada rohimiste arvu kolmeni. Meie loodame, et see teiste agrotehniliste abinõude kõrval võimaldab meil saavutada suuremat päevalilleseemne saaki — kuni 30 tsentnerit hektaarilt.

13—15 tsentneri päevalilleseemne kogumist hektaarilt peeti meie pool veel hiljuti rekordsaavutuseks.

Meie inimesed, kasutades esparsetiväljadega külvikorra paremusi, ületasid tunduvalt endised rekordid.

Nimekas kolhoosnik Jevlambia Gülbekova, kes sai 45 tsentnerit maisi, näitas silmapaistvat tulemust ka päevalille osas, kogudes 25,3 tsentnerit seemet hektaarilt. Sellega täitis ta päevalilleseemne plaaninormi (11,5 ts ha) 222-protsendiliselt.

Suuri tulemusi saavutasid ka teised kolhoosnikud: sotsialistliku töö kangelane E. Gülbekova ja Jevgenia Didenko. Nad kogusid kumbki 20,4 tsentnerit hektaarilt.

Kartul.

„Raudteetaguselt“ maalt, mis asetseb madalamal kõigi rajooni kolhooside maadest, polnud veel kellelgi ega kunagi õnnestunud saada kas või vähegi viisakat kartulisaaki. Seepärast ilmus kartul kolhoosi põldudele ara võõrana.

Ta võttis enda alla ainult 15 hektaari.

Arvestades oma palava kliima iseärasusi, panime kartulid maha sügavale, adraga sisseaetud vagudesse — võte, mida rajoonis sugugi ei kasutatud. Seni arvati miskipärast, et kartul tuleb maha panna tingimata labida abil.

Saadud saak osutus mitte halvemaks kui kolhoosides, millistel meie rajoonis on eriline tähtsus kartulikasvatajaina. Asja kaalunud, tulime järeldusele, et olime leidnud õige tee ja et tulemust saab veelgi parandada.

Nii juhtuski.

Esialgse 15 hektaari asemel võetakse nüüd kartuli alla 135 hektaari.

Võib öelda, et kartul sai meil kümme korda suurema lugupidamise osaliseks kui enne.

1947. aastal oli kolhoosi keskmine kartulisaak hektaarilt 101 tsentnerit, T. Djatšenko brigaadis aga — 130 tsentnerit hektaarilt.

Eilne „arg võõras“ sai meie põllukultuuride suure pere täieõiguslikuks liikmeks ja nõudis endale alalist „korterit“ — oma seaduslikku kohta külvikorras.

Niisiis meie paneme kartuleid maha sügavale (15 sentimeetrit), vagudesse, 15 tsentnerit igale hektaarile.

Kartuli sisseviimine meie kümneväljalisse külvikorda põhjustas ülemineku üheteistkümneväljalisele külvikorrale.

Kartuli järel kippusid „hea elu“ poole ka teised plaanis ettenägemata kultuurid, mida samuti meie maadel enne ei kasvatatud.

Need on suvinisu ja hirss.

Suvinisu.

Praegu ütlen sellest veel vähe. Kõva suvinisu (*hordeiforme 010*) on meie kolhoosi majapidamises seni veel tagasihoidlikul kohal — teda kasvatatakse 42 hektaaril. Meie kasvatame teda lühikest aega ja pole veel kogunud küllaldasi kogemusi lõplike üldjärelduste tegemiseks. On siiski tähele pandud, et suvinisu, paigutatuna kartuli järel, annab mõnikord isegi suuremaid saake kui talinisu. Nii saime 1945. aastal talinisu keskmiselt 9 tsentnerit, suvinisu aga — 13 tsentnerit hektaarilt.

Suvinisu kasvatamisega seotud küsimusi meie oludes uuritakse tähelepanelikult ning ma arvan, et meil õnnestub saavutada edu ka selles asjas.

Hirss.

Hirssi meie rajoonis üldse ei kasvatata. Ei kasvatatud seda ka meie põldudel. Põhjuseks oli tülikas, pealetükkiv umbrohi kukeleib, mis võttis ära igasuguse tahtmise tegelda hirsiiga.

Praegu, seoses külvikorra lõpliku sisseviimisega, on olukord põhjalikult muutunud.

Meie paigutame hirsi kartuli järel umbrohuvabale põllule ja teostame kolmekordset külvieelset kultiveerimist.

Kuid hoolimata sellest kukeleib ilmub ikkagi. Tundes selle hirsi peavaenlase sitkust ja kombeid, külvame hirssi võrdlemisi hilja, pärast seda, kui kukeleib on tärganud ja koheselt hävitatud.

Kõik need abinõud annavad hea tulemuse: 21—23 tsentnerit hirssi hektaarilt.

Oder ja kaer.

Pidades alalist pingelist võitlust umbrohtudega, rikastasime oma kogemusi sel tähtsal alal ka teiste võtetega. Nii külvame me mitmesuguste umbrohtude poolt kahjustatavatele suviteraviljade — suviadra, kaera, suvinisu — seemnepõldudele aprilli keskpaigaks riskülvi viisil. On aga maatükid pikad ja kitsad, siis on külviviis juba teine — põiki ja nurgi.

Need mõlemad võtted aitavad kaasa umbrohtude lämmatamisele. Kuna kummalgi juhul külvatakse kaks korda, siis on arusaadav, et kummalgi korral külvatakse pool külvinormi.

Niisugune on meie poolt mitmesuguste kultuuride puhul rakendatavate agrotehniliste abinõude lühike loetelu.

Need abinõud on teaduse vili, teooria ja praktika ühendamise tulemus, mille alusel sooritab oma tööd ka meie kolhoosilaboratoorium.

KOLHOOSILABORATOORIUM.

Oma töö eest Tööpunalipu ordeniga autasustatud kolhoosilaboratooriumi juhataja Pjotr Iljitš Bodovski „avastati“ meie kolhoosile N. Jurkini poolt. Minu sügavaima veendumuse järgi on see õnnestunumaid „avastusi“, mis meie agronoom on teinud.

P. Bodovskil, inimesel rahva hulgast, põlises talupojal-katsetajal, kes pole õppinud üheski kõrgemas erioppeasutuses, on sellest hoolimata kõik teadusliku töötaja omadused selle sõna parimas mõttes. Tagasihoidlik ja ühtlasi väga algatusvõimeline, täpne töös, piiritult andunud oma tööle ja väsimatult ennast täiendav, ta mitte ainult et kindlustas kolhoosi kõigi eesrindlike agrotehniliste abinõude praktilise kontrollimise, vaid tihedas kontaktis enda lähemate juhatajatega, linna põllumajandusosakonna peagroneemi V. Lözoga ja N. Jurkiniga, oskas laiendada kol-

hoosilaboratooriumi tööd väikese katsejaama mastaabini. Uurimis- ja töökusvaim valitseb selles tagasihoidlikus väikeses laboratooriumis. Siin on tõelise eesrindliku teaduse õhkkond, mis alistas enda autoriteedile ja mõjule kogu meie kolhoosnike tööd.

Kolhoosilaboratooriumi põhiülesandeks on võtta sõna kolhoosi tootmisvajaduste puhul. Sellele vastavalt on korraldatud ka laboratooriumi töö. Tema katsepõld pole suur — 5 hektaari, kuid sellel on sisse seatud niisamasugune külvikord kui kolhoosiski.

Meie laboratooriumi tootmispalet määravad tema töö kolm põhiteemat:

- 1) teraviljade sordivõrdluskatsed;
- 2) võrdluskatsed kartuliga;
- 3) söödataimede võrdluskatsete küsimused.

1. teema alal viidi läbi tali- ja suvinisu, tali- ja suviadra, hirsi ja maisi sortide võrdluskatsed.

Taliniisu kohta tehti katseid 11 sordiga, milledest edasiseks katsetamiseks jäeti ainult kuus. *Krasnodarkat 622/2* (rajoneeritud sort), *skorospelkat 1* ja hübriide *161* ja *481* soovitas kolhoosilaboratoorium katsetamiseks kolhoosi külvikorras.

Selle kõrval töötab P. Bodovski uue, roostekindla — meie oludes hinnalisima omadusega — talinisu sordi *B4* aretamise alal ristamise teel.

Seda asja alustas ta ammu, kaua aega enne sõda, kui ta veel meie kolhoosis ei töötanud. Tulnud tagasi rindelt, leidis P. Bodovski oma katselapi, millel ta aretas oma uut nisu, eest väga haledas seisukorras. Seal kasvas ainult rohi ja umbrohud. Tagavaraseemneid enam ei olnud, nad olid kadunud. Mitmeaastased jõupingutused näisid olevat tühjalt raisatud. Õnneks, vaadates oma katselappi veel ja veel kord üle, avastas P. Bodovski sellel nisupea. Ettevaatlikult nagu sülelapse tõi ta selle koju; sellest ainukesest, juhuslikult säilinud nisupeast sai teisi ja peaaegu hävinud asi ärkas uuesti ellu.

Suvinisudest olid katsetamisobjektideks kolm sorti: *hordeiforme 010*, *melanopus 069* ja *palestinka 6*. Esialgsed andmed räägivad *palestinka*, meie oludes arvatavasti suurimaid väljavaateid omava sordi, poolt.

Huvitavat tööd tehakse Põhja-Kaukaasias agronoom Gorškovi poolt aretatud rukki ja nisu hübriidiga katsetamise alal.

Tehti katseid kahe maisisordiga: *sterlingiga* (kevadkünni järel) ja *minnesotaga* (sügiskünni järel), kusjuures kummagi sordi puhul katsetati kaht külvamisviisi — reaskülvi ja vagukülvi.

Viimane külvamisviis andis mõlema sordi puhul parema tulemuse.

Vakku külvatud sort *minnesota* andis 69 tsentnerit hektaarilt, 5 tsentnerit enam kui reaskülvi puhul. Sort *sterling* aga andis 81,3 tsentnerit hektaarilt reaskülvi puhul saadud 70 tsentneri asemel.

Näis, et sort *sterling* on tulnud võitjaks. Edaspidine praktika aga lükkas selle järelduse ümber. Selgus, et suhteliselt kuiva kliima tingimustes suure saagiga *sterling* on vähe sobiv meie niiskes vööndis. Suurema niiskuse tingimustes 1947. a. suve teisel poolel sort *sterling* ei valminud, tekitades meile mitte just vähe tuskat.

Peasordiks on meil praegu hübriidne sort *minnesota gruševskaja*.

Huvitavad on taliotradega katsetamise tulemused. Seni külvati kolhoosis otra *krasnodarskit*, mis andis 1947. aastal 20 tsentnerit hektaarilt. Samal sügisel aga kogus meie kolhoosilaboratoorium katselapilt (0,19 hektaari) 636 kilogrammi taliotra, sort *tseenader*, puhast külvimaterjali, mis, ümberarvestatult 1 hektaarile, moodustab 33,5 tsentnerit hektaarilt.

Saadud seeme lasti kohe tootmisse ja on külvatud kolhoosi massiivil 4-hektaarilisele pindalale. Tulemused selguvad edaspidi.

Soovides kindlaks teha hirsi viljakuse parimaid tingimusi, korraldas kolhoosilaboratoorium rea katseid. Parim saadud tulemustest on 31,7 tsentnerit hektaarilt (21—23 tsentneri vastu hektaarilt, mis saadi 1947. aastal kolhoosi massiivil).

Edasi tehakse tööd eesmärgiga kindlaks määrata meie oludes viljakaim kartulisort.

Varavalmivaist sortidest osutusid niisugusteks *sovetski* (162,8 tsentnerit hektaarilt) ja *sejanets-155* (144,6 tsentnerit hektaarilt), keskmise valmivusega sortidest on *P-65*, mis andis 209,4 tsentnerit hektaarilt.

Sort *P-65* on praegu meie peamiseks tootmissordiks. Nagu näitasid kolhoosilaboratooriumi katsed, annab parimaid tulemusi kartul, mis on maha pandud 15 sentimeetri sügavusse, reavahede laiusega 60 sentimeetrit ja vahedega reas 33 sentimeetrit.

Katsed näitasid ka, et mugulatippude mahapanek annab, võrreldes tervete mugulate mahapanekuga, suurima tulemuse seemnematerjali ühiku kohta, jääb aga maha mugulate mahapanekust kogusaagis. Kolhoosilaboratoorium korraldab ka suvist kartuli mahapanekut.

Kaugele on edenenud kolhoosilaboratooriumi katsed kartuli sort *P-65* haiguskindluse teemal.

Katsete seeria kartulile mitmesuguste väetiste andmisega on viimaseks lüliks töös, mida kolhoosilaboratoorium selle kultuuri kohta on täitnud.

Suurima saagi — 237,4 tsentnerit hektaarilt — andsid katselapid, mis said 20 tonni sõnnikut, 6 tsentnerit superfosfaati, 2 tsentnerit kaalisoola ja 6 tsentnerit tuhka hektaari kohta.

Teisel kohal — 232,0 tsentnerit hektaarilt — olid katselapid, mis olid väetatud 30 tonni sõnniku, 6 tsentneri superfosfaadi ja 6 tsentneri tuhaga.

Kolmandal kohal — 213 tsentnerit hektaarilt — olid katselapid,

mis olid saanud 10 tonni sõnnikut, 6 tsentnerit superfosfaati, 2 tsentnerit kaalisoola ja 6 tsentnerit tuhka.

Kontroll-katselapp, mis polnud saanud mingisuguseid väetisi, andis muude võrdsete tingimuste puhul 181 tsentnerit kartuleid hektaarilt.

Kõigi nende, suurt süvenenud ja üksikasjusse tungivat tööd nõudnud katsete tulemusena andis kolhoosilaboratoorium meie kolhoosi brigaadidele massiliseks mahapanekuks rohkem kui 15 tonni kõrgeväertuslikku seemekartulit P-65.

Kolhoosilaboratooriumi kolmas teema on söödakultuurid.

Loomakasvatusel on meie kolhoosis suur osatähtsus. Poolteise miljoni rublasest tulust, mis kolhoos sai 1947. aastal, langeb loomakasvatusele 314 522 rubla. Alates 1943. aastast ületati pidevalt loomakasvatussaaduste riiklike kohustuste plaani.

Loomakasvatus on meil mitmeharuline. Peale turutoodangulise piimafarmi, milles on 110 lehma ja 78 vasikat, on meil seafarm (32 sugu- ja 40 remontemist), lambafarm (512 lammast), hobusefarm (150 hobust), linnufarm (370 lindu) ja tööhärjakari (68 härga), keda kasutatakse vedudel.

Kolhoosil on ka „kuldne hõim“, nagu õnnestunud nimetatakse ühes populaarteaduslikus filmis mesilasi. Neid on meil 371 peret.

Söötade tootmiseks on meil eraldatud erilised farmilähedased maatükid, mis on peamiselt söödakultuuride all.

Nendel farmilähedastel maatükkidel on sisse seatud seitsmeväljaline külvikord:

1. Esparsett heinaks.
2. Esparsett heinaks.
3. Esparsett karjatamiseks.
4. Talinisu.¹
5. Suvivikk.
6. Rühvelviljad (söödapeet, silotaimed, mais).
7. Suvioder esparseti allakülviga.

Kuid karja arv kasvab lakkamatult, loomakasvatus laieneb, karja- ja heinamaade pindala jääb aga ikka endiseks. Seepärast seisab meie ees edasilükkamatu ülesanne suurendada karja- ja heinamaade toodangut juba lähemal aastail.

Sinnapoole ongi suunatud kolhoosilaboratooriumi jõupingutused.

Jätkates meie üldjoont, mis on orienteeritud esparsetile, korraldab kolhoosilaboratoorium sellega edasisi katseid. Katsed on korraldatud kuuel katselapil, mis on täis külvatud erineval viisil — lauskülviga, laia üherealise külviga, kaherealise ribaskülviga, segus kaeraga seemneks ja kaeraga heinaks.

Tulemused ilmnevad 1948. aasta sügisel. Kahjuks korraldatakse neid katseid tagakaukaasia esparseti seemnete vähesuse tõttu euroopa esparsetiga. Siiski jääb kehtima meie eesmärk — üle-

¹ Siin, nagu ka põllukülvikorras, pole talinisu paigutamine esparseti järel kohane. I. Jakuškini märkus.

minek tagakaukaasia esparsetile, mis on kaheniiteline ja annab seemneid juba esimesel aastal. 1948. aasta kevadel külvatakse kolhoosilaboratooriumi maatükile, 0,5-hektaarilisele pindalale, kolhoosil olev väike tagakaukaasia esparseti tagavara. Loodame saada sellelt külvilt vähemalt 5 tsentnerit seemet. Sellega varustame oma kolhoosi heinakasvatuse endatoodetud tagakaukaasia esparseti kõrgeväertusliku seemnega.

Meie kavatseme edaspidi veelgi suurendada heinakasvatuse tootlikkust, kasutades esparseti külve segus mitmeaastase kõrrelise — prantsuse raiheinaga.

Kuid meie loomakasvatus ei saa areneda ka ilma üheaastaste heintaimedeta. Sellepärast on meil kavas kasvatada sudaanirohu ja sorgo seemneid, mis annavad rohket haljasmassi heinaks ja siloks.

Kolhoosilaboratooriumi tähelepanu köidavad söödapeet ja söödakõrvits. Söödapeedi neljast sordist osutus parimaks sort *mammut*, mille seemneid kogutakse 1948. aastal.

Söödakõrvits on mahlakas sööt, mis suurendab piimatoodangut. Eriti vajalik on ta sügisel, mil annab ennast tunda haljassööda nappus. Viiest uuritud sordist andis parima tulemuse sort *B-K 630* (Birjutšekutski sordiaretuskatsejaama oma), mille seemneid on juba kolhoosilaboratooriumi katsepõllul paljundatud kogu kolhoosile vajalikul hulgal.

Kolhoosilaboratooriumi töö ulatus kasvab ja 5-hektaarilisel maatükil on tal juba kitsas. Arvestades seda, löikasime talle hiljuti juurde veel kaks hektaari, millele paigutati mitmeaastaste heintaimede katselapid, teiste taimede külvid seemnete kogust ja puukool. Viimase ülesandeks on anda istutusmaterjali põllukaitsemetsaribade jaoks, mida meil on seni 6 kilomeetrit, ja istikuid kolhoosi puuviljaaedade ja individuaalaedade jaoks. On vääriskatatud juba 12 tuhat eksemplari noori ploomi-, aprikoosi- ja virsikupuid.

Ei tea kuidas teised, kuid mina tunnistan, et ma ei saa vaadata nendele noortele puukestele ükskõikselt. Nad on nagu lapsed — meie tulevik. Nad laiendavad meie puuviljaaedade pindala ja annavad sadu tonne ümbruskonna kuurortidele vajalikke puuvilju.

Kolhoosilaboratoorium ei piirdu oma tegevuses sugugi mitte ainult oma katsepõldude, ainult oma katselappide piiridega. Ta on sõlminud ja hoiab alal pidevaid sidemeid Timirjazevi-nimelise akadeemiaga, Krasnodari ja Stavroopoli sordiaretuskatsejaama ning Essentuki sordikasvandusega ning kohaliku loomakasvatuskatsejaamaga. Taastub sõja poolt katkestatud side kauge Birobidžani sordiaretusjaamaga, mis tõmbas enesele P. Bodovski tähelepanu oma kuivamaa-riisiga.

TRAKTORISTIDE EESRINDLIKUD TÖOKOGEMUSED.

Terve inimene ei märka tavaliselt oma tervist. Umbes sama sünnib meie majandis. Harilikel päevil meie ei märka kuidagi oma traktoristide tööd. Selles on nad ise süüdi. Viimastel aastatel on Essentuki masina-traktorijaam võõrutanud meid täiesti kaebamast traktoritööde halva kvaliteedi või sooritamise hiline-mise pärast. Kündmine, äestamine, kultiveerimine, külvamine ja teised tööd tehakse lühikese ajaga, kõrgel agrotehnilisel tasemel ja muutumatult plaanide ületamisega.

See kõik on Essentuki masina-traktorijaama suure ja viljaka töö tulemus, mida juhatavad M. Samohvalov ja agronoom Kurets, kes on osanud kasvatada esmaklassiliste traktoristide arvuka kaadri. Ühe traktoribrigaadi eesotsas on sotsialistliku töö kangelane Georgi Andrejevitsš Jurin, meie kolhoosi liige.

Kõrgestikvalifitseeritud spetsialist ja hea organisaator G. Jurin koondas enda ümber kooskõlalise traktoristide kollektiivi. Pari-mad neist on „tuhandehektarimees“ Nikolai Leštševski ja Feo-fari Gülbekov, keda on autasustatud Tööpunalipu ordeniga, Alek-sei Poljakov, Jakov Konovets, Topsahhalov, Mekelov jt.

See suurepärane brigaad etendas meie kolhoosi edus suurt osa. Traktoritööde plaani täitsid nad 1947. aastal 177⁰/₀-liselt. Brigaad haris 4985 hektari maad plaanis ettenähtud 2819 hektari asemel ja hoidis kokku 2394 kilogrammi kütteaineid ja 10 539 rubla remondi osas.

Traktoribrigaadi edu saladuseks on seesama, mis meie nimekail kolhoosnikutelgi — kõrgetasemeline töökultuur.

Töötati kahes vahetuses. Töötati rekordiliste näitajateta, kuid sujuvalt, rütmiliselt, tavaliselt veidi ületades päevanormi.

Niisugused igapäevased väikesed saavutused sarnanevad vee-voole moodustavaile vihmapiiskadele; massina on nad suur jõud. Brigaadi hiilgavad töötulemused hooaja jooksul olid sel-liste vähemärgatavate saavutuste suureks summaks. Nimetan neist mõned.

Kogu hooaja jooksul polnud brigaadis ei laagrite sulamist ega teisi avariisid. See on igakuuse, iganädalase ja plaanilise tehnilise hoolduse vili. Traktori peatamist hooldusoperatsiooni sooritami-seks peeti kohuslikuks isegi palavaima töö ajal. Brigaadis on nii-sugune komme: iga traktorist võib keelduda vastu võtmast räpast traktorit, mis pole töötamiseks valmis seatud.

Süsteematiliselt avaldati „välklehte“. Masina „hügieeni“ rikku-jat võidi kirjeldada niisuguses lehes mitte halvemini kui trükitud ajalehes. Kellelgi polnud isu sattuda „välklehe“ hamba alla ja osutada karikatuuri teemaks.

G. Jurini mitmeaastased kogemused näitasid, et töötada ilma hea valgustuseta on peaaegu võimatu: töötulemused on väikesed ja töö väärtus madal. Seepärast on brigaadi masinail elekter-valgustus, mille üle on korraldatud hoolas tehniline hooldus.

Suure tähtsusega on mootori vesijahutus. Ilma küllaldase veeandmiseta silindritesse kaotab mootor võimsuse ja traktor veab halvasti isegi kolmekorpuseelist atra tavalise 20—22-sentimeetrilise sügavusega künni puhul. Ilma vee sissepritsimiseta suureneb mootoris detonatsioon; mootor kuumeneb üle ja kolvid kuluvad enneaegu. Seepärast on eranditult kõigil brigaadi traktoritel tehtud üldtuntud seadmed mootori jahutamiseks, mida hoitakse eeskujulikus korras.

Brigaadis pandi ammu tähele, et kui mootor töötab eriseadmeteta kartergaasi äraimamiseks ja kasutamiseks, siis mõjub see kahjulikult autoolisse, õli muutub vedelaks, tema viskoossus väikeseks. See põhjustab kolbide õlitumise halvenemist ja mootori kulumist. Brigaad pöörab seepärast suurt tähelepanu eriseadmetele kartergaaside äraimamiseks. Nendega varustatud mootorid töötavad kindlamini, ei kuumene üle ja traktori võimsus püsib samal tasemel.

Õli paremaks puhastamiseks on kõigile traktoritele üles seatud lisafiltrid.

Töö ajal juhtub seda, et sajab vihma ja traktor hakkab maasse kaevuma. Neil juhtudel asetab brigaad, ootamata maapinna kuivamist, traktorite ratastele puust või metallist laiendajad ja jätkab rahulikult tööd.

Kütuse ja vee tankimiseks traktoreid vaost välja ei viida. Tankimiseks sõidab traktori juurde eri tankimisvanker. See hoiab aega kokku, mis kulub masina kasulikuks tööks.

Nüridad adratereid avaldavad kändmisel 25—30% võrra suuremat takistust kui teravad. Kündade nüridade adratereid tähendab üle kulutada kütust ja üle koormata masinat. Seepärast on brigaadi atradelerid teritatud terad.

Atrade, külvimasinate ja teiste külgehaagitavate mehhanismide remonti tehakse niisama hoolikalt kui traktorite remonti.

Külgehaagitavate tööriistade komplekt pole brigaadil suur: neli kolmekorpuseelist atra, kaks koorijat, kaks 24-realist külvimasinat, kolm kultivaatorit, üks randaal. Siiski ka selle tagasihoidliku inventariga edenes töö lünkadeta, traktorite sunnitud seisakuteta.

Seda saavutati selle tõttu, et G. Jurin ja tema abi arvestasid ette, kus ja kui kaua on inimesed ja masinad kinni. Töö plaanimine ja manööverdatus on seisakute vältimise tagatiseks.

Iga traktorist tunneb hästi kolhoosi põldude asetust, teab, mis ja kuhu külvatakse.

Brigaadi põllulaager on hästi korrastatud ja asetseb sobivas alalises kohas. Põlluvagunit ei tule enam paigast paika vedada. Sellega on kergendatud brigaadi operatiivne juhtimine ja manööverdatus.

Töökultuuri lahutamatuks osaks on seega selle õige organiseerimine.

TÖÖKORRALDUS KOLHOOSIS.

Thälmanni-nimeline kolhoos on arenenud paljuharuline majand. Selle tegevusharude ja abiobjektide loetelus on: 1) põllundus, 2) söötade tootmine, 3) loomakasvatus, 4) mesindus, 5) linnukasvatus, 6) puuviljandus, 7) köögiviljandus, 8) tellisetööstus, 9) sepikoda, 10) puusepa-töökoda, 11) sadulsepa-töökoda, 12) jahuveski. Meie tootmises kui ka majapidamis- ja ehitusbrigadis töötavate töövõimeliste artelliliikmete üldarv on 479 inimest (mehi 201, naisi 214 ja 14—16-aastasi noori 64 inimest).

On täiesti ilmne, et rohkearvuliste tegevusharude areng ja selle rahvahulga õige töörežiim oleksid mõeldamatud, kui eesrindlikku agrotehnikat ja kolhoosnikute tööentusiami ei hoiaks üleval töö õige organiseerimine, mida korraldatakse stalinliku kolhoosi põhikirja ning partei ja valitsuse juhendite järgi.

Revisjonikomisjon. Turutoodangulised farmid.

Mõni sõna ka meie revisjonikomisjoni tegevusest. See koosneb viiest inimesest. Selle eesotsas on meie mesinik Nikolai Dmitrijevitsš Ovetškin, aus, kultuurne, teadmistega kolhoosnik.

Revisjonikomisjoni peaülesandeks on kassa ja rahaliste dokumentide igakuuline kontrollimine. Kuid revisjonikomisjoni tegevus läheb alatasa välja kolhoosikontori seinte vahelt töö kontrollimiseks kohapeal. Nii näiteks kontrollitakse turutoodangulise farmi revideerimisel lüpsiarvestusandmeid iga üksiku lehma kohta otseselt lehmalaudas. Lehma lüpstakse revisjonikomisjoni liikmete juuresolekul, siinsamas mõõdetakse lüps ja saadud tulemust võrreldakse arvestaja poolt teatatud andmetega.

Meie kolhoosis töötab 11 tallimeest, 8 veisetalitajat, 2 vasikatalitajat, 3 seatalitajat, 3 pörsatalitajat, 2 linnutalitajat, mõned karjased ja 9 lüpsjat. Kogu nende töö on täpselt ära määratud. Iga tallimehe hoole all on 14 hobust, veisetalitajal 36 lehma, vasikatalitajal 35 vasikat, seatalitajal 13 emist koos pesakondadega, karjasel 180 looma, linnutalitajal 300 lindu ning igal lüpsjal 10 lehma.

Meie kolhoosi loomakasvatavate hulgas pole vähe häid töötajaid. Nii näiteks ületab lüpsja Loban alati piimalüpsi plaani 120—130% võrra. Sel tema tulemusel ei ole hooajalisi kõikumisi. Isegi sügisel ja talvel, kui haljassööda puudus end tugevasti tunda annab, ületab ta alati oma plaani. Tema üksikud lehmad annavad 18—20 liitrit piima, kuna plaan on 8—10 liitrit. Lüpsja Loban saavutab selliseid suuri tulemusi oma lehmade hea talitamise ja oskusliku söötmisega isegi mitte väga kõrgeväertusliku söödaga. Kui, ütleme, tal tuleb sööta lehma põhuga, siis lastakse see sööt läbi õlehekseldaja, aurutatakse, sellesse lisatakse maitstvat lisatoitu ja lihtne roog muutub maiusroaks.

Igasse, isegi väiksesse asjasse tuleb panna hinge ja mõtet. Muide, sööta lehma oskuslikult pole sugugi väike, vaid vastupidi, üsna suur asi.

Vasikate ja teiste loomade sündimisel saavad nad endale nime ja nad kantakse kohe loomade arvestamise raamatusse. Eriline töötajate rühm, kes on vastutavad igas vanuses ja iga tõugu loomade tervise ja seisukorra eest, talitab ja hoiab neid.

Sotsialistlik võistlus.

Tegutsedes V. I. Lenini ja J. V. Stalini juhiste kohaselt püüame me viia brigaadide sotsialistlikku võistlusse näitlikkust, konkreetset, elava võitluse puhangut. Seda pole võimalik saavutada ei veenmistega, veel vähem, käskudega.

Meie organiseerime seda nii, et võistleksid naaberpõldudel töötavad brigaadid. Harilikult lahub neid ainult kitsas põllutee. Kündmine, äestamine, kultiveerimine, külvamine ja koristamine toimub kummagi brigaadi põldudel üheaegselt. Nüüd enam pole kuulda nurisemist selle üle, et kolhoosi juhatusel on „armsaid“ ja „mittearmsaid“ brigaade. Mõlemad on võrdseis tingimustes. Mõlemaile jääb teha üks ja sama, töötada võimalikult paremini, et tulla esimesele kohale. Põldude lähedane asetus võimaldab näha naabri tööd ja sisendab töösse trotsi. Kui niisugustel naaberpõldudel toimub kiireloomuline massiline töö, näiteks mulla kobestamine pärast vihma, tuletab naabrite tempodest üleskõetava võistluse ja hasardi pilt meelde palavat lähimaa-lahingut. „Rindepilti“ täiendab selle juures viibiv valvekorras olev meditsiiniline öde arstimate ja sidemete tagavaraga.

See on meie väli-töökaitse. Meditsiiniline öde käib maatüki läbi, seob juhuslikke lõikehaavu, võtab välja pinde jm.

Lepingute kontrollimine toimub parteikomitees pärast iga töö lõppu. Kontrolli tulemusi arutatakse üksikasjaliselt brigaadide koosolekuil. Meil on asutatud kolhoosi ja brigaadide rändpunalipud. Võistluse käiku valgustatakse kolhoosi üldseinalehes, „välklehtedes“ ja rajooni ajalehes „Za Rodinu“.

Töödistsipliini tõstmise keeruline protsess kajastus meie kolhoosi statistikas järgmiselt.

1947. aastal ületasid kõik 479 töövõimelist artelli liiget tunduvalt kindlaksmääratud normipäevade miinimumi (120 normipäeva). Mehed täitsid keskmiselt igaüks 446, naised 360, noored 260 normipäeva, kuna 1943. aastal langes igale kolhoosnikule keskmiselt 220 normipäeva.

Seejuures olid 1943. aasta jõudlusnormid tublisti madalamad kui praegu.

Koos töödistsipliiniga kasvas ka selle tootlikkus, suurenesid saagid ja tõusis kolhoosnikute töötasu. 1943. aastal andsime kolhoosnikutele iga normipäeva eest 0,26 kilogrammi teravilja,

1947. aastal aga said nad juba 5,45 kilogrammi teravilja, kaasa arvamata raha (3 rbl. 30 kop. iga normipäeva eest) ja täiendavat tasu, mis moodustas 3247 tsentnerit teravilja ja kartuleid ja mis anti kolhoosnikutele viljakuse plaani ületamise eest.

Kolhoosi jõukuse vankumatu tõusu pilti kujutavad kolhoosnik Semjon Tanovi viiest töötajast koosneva üksmeelse perekonna töötasud. Nad töötavad kohusetruult, ausalt, visalt ja saavad oma töö eest aasta-aastalt ikka suuremat tasu.

1946. aastal sai see perekond hoolsa töö eest, mis tõi suure saagi, töötanud välja 2820 normipäeva, teravilja 4089 kilogrammi, kartuleid 3000 kilogrammi ja raha 8500 rubla.

1947. aastal aga töötas Tanovi perekond välja 3106 normipäeva, talle anti välja 13 355 kilogrammi teravilja, 9318 kilogrammi kartuleid, 1366 kilogrammi päevaliliseemet ja 10 250 rubla raha. Ning pealeselle viljakuse plaani ületamise eest teravilja 3257 kilogrammi ja päevaliliseemet 1238 kilogrammi.

Tanovi perekond pole erandnähe. Keegi meie artelli liikmeist ei saa kaevata halva teenistuse üle. Samal 1947. aastal, mis oli kolhoosi silmapaistva edu aastaks, teenis traktoribrigaadi brigadiir sotsialistliku töö kangelane G. Jurin 13,8 tonni teravilja ja 6 tonni kartuleid.

ÕNNELIK ELU.

Kolhoosiperedesse on tulnud küllus, on tulnud jõukus, kultuurne õnnelik elu. Igal perel on oma eluhoone ja individuaalmaa (0,25 kuni 0,27 hektaari). Elumajades on puhtus, mugavus, kolhoosnikud loevad ajalèhti ja raamatuid, kuulavad raadiot. Lõbus on ka õues: seal on põrsaid, lambaid, lehmi. Lehmata majapidamine on kolhoosis ammust-aega likvideeritud.

Inimesed elavad üksmeelselt, hoolitsedes üksteise eest. Kolhoosis on asutatud vastastikuse abistamise kassa. Selle põhikapital koosneb 2⁰/₀-listest mahaarvamistest kolhoosnikute tuludest, mis makstakse kassasse sundkorras. Sõjas langenud kolhoosnikute perekondadele, samuti vanadele antakse regulaarselt toetust ja mitmesuguseid soodustusi. Sõja ajal võttis kolhoos enda hoole alla ja kasvatas üles alaealised õed Sõsojevad, kelle vanemad tapeti sakslaste poolt. Nüüd on õed suureks kasvanud, elavad nende jaoks kolhoosi poolt ehitatud eraldi majas ja töötavad arvestajatena.

Pool meie artelli liikmeist on kreeklased — üle kahe tuhande aasta tagasi Gruusiasse asunud muistsete meresõitjate järglased. Sealt, Gruusiast, tulid nad üle meie juurde. See juhtus alles mõni aasta tagasi seoses hüdroelektrijaama ehitamisega Hrami jõel, mis põhjustas oru üleujutuse, milles nad elasid.

Ümberasujad said suurt riiklikku abi, meie kolhoos aga aitas neil elu sisse seada, ehitas neile elumajad, mõõtis välja indivi-

duaal-maatükid. Tänapäeval tunnevad meie uusasukad ennast hästi. Semjon Tanovi perekond kuulub nende hulka.

Räägitakse, et keegi ümbruskonna uusasukaist (neid on ümbruskonnas palju) sai kirja Kreekast rahvuskaaslastelt-talupoegadelt.

Kirjas on küsimus: kas ei saaks nemad, kreeka talupojad, sõita „hea“ elu eest monarhistlik-fašistlikust Kreekast meie nõukogude maale.

Mis puutub meie uusasukaisse, siis nemad muidugi mingisugustest reisidest ei mõtle. Raudteetagune maa on saanud neile koduseks ja kolhoosi ülesanded — nende elutööks.

See, kõigile — venelastele, ukrainlastele, kreeklastele — ühine ülesanne on töötada, käsi rüppe panemata, sotsialistliku kodumaa hüvanguks.

MINU JOON.

Kui ma kõnelen oma joonest, siis mitte seepärast, et eristan seda kolhoosi omast, vaid seepärast, et tahan jutustada kolhoosi juhtimise põhiülesandeist, millede kallal olen palju vaeva näinud ja mis, mulle näib, pakuvad mitte ainult isiklikku huvi.

Kolhoosi esimehe juures on peaasjaks oskus näha majandi põhiülesandeid ja lahendada neid iseseisvalt ja jämedate vigadeta, s. o. teha seda, millele juhtis tähelepanu seltsimees Stalin, rääkides meie poliitiliste ja majandusalade töötajate vajalikest põhiomadustest tervikuna. Ma olen selle põhieesmärgina enese kallal töötamise alal omaks võtnud ja püüan seda oma võimete kohaselt saavutada.

Mõtelda iseseisvalt pole lihtne. Vältida selle juures vigu on veel raskem. Vigu aga oli. Kas või esparseti hindamisel. Oli ka teisi vigu. Näiteks püüe teha kõik ise, kedagi usaldamata. See pole õige. Tegutseda iseseisvalt ei tähenda sugugi tegutseda üksinda. Paljuharulises majandis pole füüsiliselt võimalik kõike jälgida. On vaja järelikult taibukaid abilisi, kes suudavad omakorda lahendada oma tegevusharude ülesandeid, samuti iseseisvalt ja samuti jämedate vigadeta. See tähendab aga, et niisuguseid abilisi peab otsima ja oskama leida. Kuid tarvilikud inimesed pole seened metsas. Neid võib otsida muidugi ka väljastpoolt — see on vähima takistuse joon; kuid kogemused on näidanud, et häid, vajalikke inimesi leidub kuipalju tahes endagi juures kolhoosis. Kordan, nad tuleb ainult kindlaks teha, välja valida, neid veidi õpetada ja tegevusse rakendada.

Välja arvatud N. Jurkin ja P. Bodoyski, on meie kolhoosi kogu muu juhtiv koosseis — farmide, töökodade ja mesila juhatajad ja brigadiirid — meie põlised inimesed.

Selleks, et panna see või teine inimene juhtivale tööle, on vaja muidugi mõningat julgust, kuid selle „riisikota“ läbi ei saa. See ei tähenda muidugi, et tuleb osutada usaldust paremale ja vasa-

kule, kuid kui inimene näitab, et ta on hea töömees, teda võib ja tuleb usaldada. Ilma usuta inimesse juhtida ei saa. Teisiti mõtlev juht jätab oma ettevõtte suurest peidetud reserveid, energia ja algatuse allikast ilma.

Siiski ei tohi inimesele osutatud usaldus olla pime. Tema tööd tuleb süstemaatiliselt kontrollida. Kuid kui usaldus on inimesele osutatud, peab minema kaugemale; andma talle võimaluse näidata oma isiklikku algatust, vabastada ta väiklasest hooldamisest ja tugevdada tema autoriteeti kolhoosnikute silmis.

Oli juhtumeid, millal millegi pärast rahulolematud kolhoosnikud pöördusid, brigadiirist mööda minnes, otse minu, esimehe, poole. Neil juhtudel ei lahendatud küsimusi seni, kui polnud ära kuulatud brigadiiri arvamus; vajalikud abinõud võtsin ma isiklikult tarvitusele ainult sel juhul, kui brigadiir ei suutnud lahendada küsimust ise, võimaldas mahajäämist, plaanis tööd valesti jne. Kuid ka viimastel juhtudel viidi otsus täide brigadiiride kaudu. See on neile heaks kooliks, kõrvaldab vigade kordamist ja tugevdab nende autoriteeti. Kui keegi kolhoosnikutest lubab endale töödistsipliini rikkumist, siis rakendatakse süüdlase kohta vastavaid mõjutusabinõusid. Need kõik on suunatud ühe eesmärgi poole — inimest parandada.

Vastupidi, kui inimene töötab ausalt ja hästi, on ta täieliku tähelepanu ja lugupidamise osaliseks. Selle kinnipidamist, mis ta on välja teeninud, ei lubata. Täpsus väljamaksmises — normipäeva viimse sajandikuni. Kõik, mis inimesele kuulub, antakse talle kätte arvestuslehe alusel ja õigeaegselt, väljateenitud toiduained aga viiakse kolhoosnikule koju kätte.

Suhtlemises artelli liikmetega pean ma kindlalt kinni reeglist olla rangelt objektiivne. Ei oma- ega sõbramehed ei saa hellitada lootusi erilisele vastutulekule.

Kunagi ega mingisugustel tingimustel ei tohi rikkuda kolhoosidemokraatiat. Sellest hoolimata tabad enese sageli soovilt käsutada, lahendada see või teine tähtis küsimus üksi, ilma juhatuseta. Juhtub ka nii, et lähed ülemäära ägedaks. Neil juhtudel sunnin ennast esparsetti meelde tuletama, jahtun kohe ja sean enese õigetesse rööbastesse.

Kõik suured küsimused lahendatakse mitte ainuisikuliselt, vaid kolhoosi juhatuse poolt ja artelli liikmete üldkoosolekul.

Artelli juhatusel, tihedas kontaktis kolhoosi parteiorganisatsiooniga, on õnnestunud kasvatada meie inimestes kõrgetasemelist poliitilist teadlikkust ja tugevat töödistsipliini. Meie kollektiiv, terve ja jõuküllane, kindel homses päevas, vaatab julgesti tulevikku.

MEIE „HOMNE PÄEV“.

1948. aasta peab saama artelli majandi edasise õitsengu aastaks. Vastuseks Nõukogude riigi hoolitsusele ja valitsuse kõrgetele autasudele võttis Thälmanni-nimeline kolhoos endale kohustuse suurendada veelgi saake.

Kirjas seltsimees Stalinile meie kohustusime saada nisusaagi 22 tsentnerit hektaarilt 330-hektaariliselt pindalalt, maisisaagi 50 tsentnerit hektaarilt ja päevalillesemnesaagi 20 tsentnerit hektaarilt 100-hektaariliselt pindalalt.

Üksikud saakide meistrid aga andsid kindla sõna ületada oma maatükkidel ka need arvud. Sotsialistliku töö kangelased A. Barabašina ja E. Gülbekova töötasid viia nisusaagi kuni 35 tsentnerini ja päevalillesaagi kuni 25 tsentnerini hektaarilt. Ei kavatse neist maha jääda ka sm. Djatšenko, Tanovi ja Nikiššenko brigaadid, naiskolhoosnikud Aleksandra Besšeiko, Jelena Tanova ja paljud teised.

Inimesed, kes on võtnud endale need kohustused, tunnevad vastutust nende täitmise eest ja valmistuvad hoolsasti uute töösaavutuste vastu.

Näiteks traktoristid. Vastavalt meie kolhoosi ja masina-traktorijaama vahel sõlmitud uuele tüüplepingule, milles on üles seatud saagi tõstmiseks suunatud selged ja konkreetsed eesmärgid, teevad traktoristid suurt ettevalmistustööd. Varakult enne tähtaega remontisid nad traktoripargi ja õppisid masina-traktorijaama nimeka brigadiiri ja agronoomi juhatusel kogu talve tehnikaringis, kuulasid loenguid, ettekandeid jm.

Ei tukkunud ka kolhoosnikud. Talve jooksul külastasid põllundusbrigaadide liikmed hoolsasti agronoom Jurkini loenguid ja tegelesid parteiorganisaator A. Katõškovi abiga poliitiliste õpin-gutega.

Ei unustanud nad ka seemet. Kolhoosi juhatuse liige ja linna-nõukogu saadik Jelena Tanova, andes kõrgeväärtusliku külvisse eest võitlemise eeskuju, lasi selle kolm korda läbi sorteerimasina ja kaks korda üle kaldpinna. Päevalillesemned aga sorteeris ta, seades sihiks saada selle taime rekordsaaki, kolm korda käsitsi läbi.

Peale selle varusid meie naiskolhoosnikud kogu talve innukalt kohalikke väetisi. Tuhka koguti näiteks kust aga saadi — linna asutistest, koolidest, eramajadest.

Mõnede väsimatute tuhaotsijate huvid põrkasid mõnikord ootamatult kokku mõne ühe, varem valmisvaadatud ahju juures ja asi läks selleni, et küsimus „ebaseaduslikust tuha anastamisest“ läks juhatuse koosoleku arutada.

Naeruväärt? Ei ole. Ainult lõbus ja rõõmustav! Rõõmustav sellepärast, et võitlus 1948. aasta saagi pärast haaras meie kolhoosnikute põhimassi, noori ja vanu, isegi 65-aastase Anna Sõssojeva.

Hoolimata oma east, ta tõusis kui hea kütt enne koitu, läks tuhahankimistöole enne kõiki noori ja oskas püstitada rekordi. Tema saak kevadeks oli 70 tsentnerit tuhka! On võimalik, et tal ei õnnestunud teha seda mitte ilma diplomaatia abita, heasüdamlike vanaeidekeste-koduperenaiste abil, kellega ta ettenägelikult, juba sügisel, sõlmis laialdased sidemed staniitsa ulatuses.

Isegi lapsed ei seisa eemal. Talvel viib iga õpilane kooli minnes kaasa peale raamatute kaks pambukest. Uhes on eine, teises — tuhk ema ahjust. Koolis on kogumispunkt. Nagu see peab olema iga tähtsa asja juures, ripub tuhakasti kohal sotsialistliku võistluse tabel parimate laste-tuhakogumiseesrindlaste nimedega.

Laste talvise töö tulemuseks on kümned tsentnerid seda väetist.

Võitlus edasise edu eest on saanud kõikide asjaks. Seepärast vaatamegi meie nii kindlalt oma homsesse päeva.

See „homme päev“ pole ainult 1948. aasta sügis, vaid ka kolhoosi viisaastak tervikuna. 1943. aastal kogusime nisu keskmiselt 4,6 tsentnerit, 1946. aastal — 9,4 tsentnerit ja 1947. aastal 19,11 tsentnerit hektaarilt. 1948. aastal kogutakse 22 tsentnerit, 1950. aastaks aga — kuni 35 tsentnerit hektaari kohta kogu külvi-pindalalt.

Saak peab olema — ja on tulevikus! — nii suur, et iga normi-päeva eest saadakse pool puuda tera- ja köögivilja, kaasa arvamata raha, söötasid ja loomakasvatussaadusi.

Kasvab tunduvalt hobuste, veiste, lammaste ja kitsede arv, loomakasvatus aga kujuneb veel suuremaks artelli rahaliste tulude allikaks.

Kehtestatakse lõplikult põllukülvikord ja farmilähedane külvikord ning organiseeritakse uus majapidamisharu — siidiussikasvatus.

Suureneb tunduvalt puuviljaaedade, viinamarjaistanduste ja põllukaitse-metsaribade pindala.

Ehitatakse: kolhoosi klubi 200 istekohaga, kolhoosi juhatuse uus hoone, teraviljahoidla, kaetud rehepeksuplatsid, kool, lastemängumurud ja rida töökodasid. Asula elektrifitseeritakse täielikult.

Arnemisvõimalused on lõpmatud ning suur eesmärk — kommunismi ülesehitamine — dikteerib meile varsti ka uued ülesanded.

SISUKORD.

Jäätmaa	3
Agronoom N. P. Jurkin	4
Bolševistliku enesekriitika korras	5
Katsumuste ajajärk	6
Meie saavutused ja nimekad inimesed	6
Agrotehnika meie kolhoosis	7
Kolhoosilaboratoorium	15
Traktoristide eesrindlikud töökogemused	20
Töökorraldus kolhoosis	22
Õnnelik elu	24
Minu joon	25
Meie „homme päev“	27

Vastutav toimetaja A. Tääger.

Kaanejoonise valmistanud
R. Tunгла.

Tehniline toimetaja E. Plaks.

Ladumisele antud 17. IV 1950.
Trükkimisele antud 6. VI 1950.
Paber 60 : 92 cm ¹/₁₆. Trükiarv
3000. Trükipoognaid 2. Arvu-
tuspoognaid 2,24. MB-04384.
Trükikoda „Punane Täht“, Tal-
linn, Pikk t. 54/58. Tellimise
nr. 742.

На эстонском языке.

М. И. Артемов. Как мы повы-
сили плодородие почвы.

ОГИЗ — Сельхозгиз.

Государственное издательство
сельскохозяйственной литерату-
ры. Москва, 1948.

Brošüüri eestikeelses väljaandes
on tehtud parandusi ja kärpeid.

Hind 50 kop.

SARJAS
"SOTSIALISTLIKU TÖÖ KANGELASTE
TÖÖKOGE MUSA" ON SENI ILMUNUD:

- A. GLAŠKINA** — Talirukki suured saagid
- I. KUHHAREVA** — 32 tsentnerit talirukist hekt-
aarilt
- D. MOROZOV** — Milles peitub Bolševiku kol-
hoosi jõud
- V. PRIVEZENTSEV** — Suurte saakide eest
- I. RAKITIN** — 46 tsentnerit suvinisu hekt-
aarilt
- V. ROMANTŠENKO** — 35 tsentnerit talinisu hekt-
aarilt
- RAISSA SITNIK** — Võitluses suurte saakide eest
- P. VARIVODA** — Kuidas saime 300 puuda suvi-
nisu hektaarilt

★

★

★

50 kop.

A-18555

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00448872 4